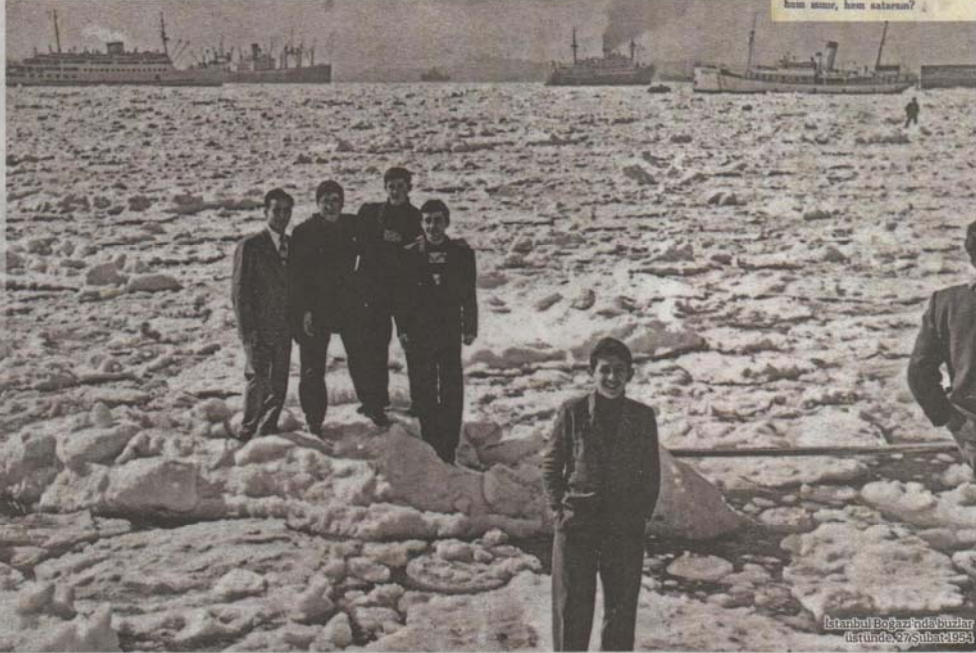

İstanbul'un efsane kışları

— Bu zamanda 'es kârî', san'at hangisi?
— Seyyar, kebap kestanecilik, kum emir, ham satırsın?

Cengiz Kahraman'ın 'İstanbul Kış Günlüğü 1929 ve 1954' kitabında yer alan fotoğraflardan özel bir seçki. [Sanatseverlerle](#) Caddebostan Kültür Merkezi'nde bulunuyor. [Sergi](#), 10 Ocak'a dek görülebilir.

İstanbul Boğazı'nda buzlar üstünde 27 Şubat 1954

Boydan boya donan deniz, Boğaz'da yürüyenler, fotoğraf çektirenler, hatta Boğaz'a kardan adam yapanlar... 'Efsane' diye kulaktan kulağa anlatılan o meşhur İstanbul kışları gerçekten yaşandı. Fotoğraf karelerinde en çok yer bulanlar ise 1929 ve 1954 kışları oldu

Melda BAĞDATLI [tipnott](#)
[meldabağdatli@gazeteyenyuzlyil.com](#)

İstanbul, tarihi boyunca çok şiddetli kışlar yaşadı. İstanbul Boğazı, özellikle Tuna nehrinden gelen buz kütlelerinin akınına uğramış ve zamanla şehrin kolektif belleğinde 'kış efsaneleri' türedi. O karlı buzlu 'efsanevi' kışların en meşhur ikisine, Cengiz Kahraman'ın 'İstanbul Kış Günlüğü: 1929 ve 1954' kitabı ile tanıklık ediyoruz. **Kitap** ve **kitaptan** seçilen fotoğraflarla hazırlanan **sergi** sayesinde, kar ve buzla örtülü şehirde yaşananlara biz de göz atabiliyoruz. Anlıyoruz ki, "İstanbul Boğazı donmuş, Sarayburnu'ndan Üsküdar'a yürüyerek geçenler olmuş!" laflarını boşuna etmemiş insanlar.

Cengiz Kahraman

Fotoğraf tarihçisi ve koleksiyoneri Cengiz Kahraman'a göre, Boğaz'ın donması sayesinde insanların ve araçların buzlar üstünden ilerleyerek, iki yaka arasında seyahat etmesi fikrinin günümüzde bile hâlâ belli bir inandırıcılık taşımasının altında, biraz da vakanüvislerin tarihteki bu tür olayları nakledip kayda geçirmeleri yatıyor.

■ Ne zaman başladınız karlı kış İstanbul fotoğraflarını toplamaya?

1998 yılında satın aldığım birkaç fotoğraf ve 1929 yılına ait gazete haberleriyle... Kışla ilgili fotoğrafları toplarken hikayelerini de merak edip kütüphanelerde, gazete ve dergi arşivlerinde o günlerin haberlerini, karikatürlerini incelemeye başladım. 2007 yılında İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıkan '1929 Kış Bir Şehir Efsanesi' kitabımın kısa sürede baskısı tükendi ve yeniden **yayınlanmadı**. İlk **kitaptan** sonra, elime yeni fotoğraflar geçti ve tekrar dönemin gazetelerini inceleyince bazılarının hikayelerini de buldum.

Yayıncı İzzet Yayınları 2015 yılında kitabı yeniden **yayınlamaya** karar verince, bu yeni fotoğrafları ve hikayeleri kitabına ekledim. Ayrıca 1954 yılında da Tuna nehrinden gelen buzların Boğazıcı'nda 1929 yılındakine benzer bir hikaye yarattığını biliyordum. Bu arada usta fotoğrafçı Ozan Sağdıç'ın 1954 yılında çektiği fotoğraflara eşlik eden metinleri de kitaba ayrı bir lezzet kattı. Dergi ve gazetelerden kupür ve karikatürler ekleyerek o günler hakkında fikir vermeye

■ Peki, aldığımız ilk kış fotoğrafları hangileriydi?
İlk kez Denizler Kitabevi'nde rastlamıştım; Göztepe ve Erenköy'de Foto Fahri tarafından (Muhtemelen İzmitli fotoğrafçı Fahri Seyrek) çekilmişti bu fotoğraflar. Sonra, bir yerden topluca aldığım cam negatiflerin içinden muhteşem Haliç fotoğrafları çıktı. Tesadüflere

inanın biri olarak, bu hikayenin peşinden gitmeye karar verdim. Elime geçen yüzlerce kış fotoğrafının kiminin arkasında tarih ve yer yazıyor, kimi hiçbir bilgi barındırmıyordu. 4 Şubat 2004'te Çihannüma Sahaf'ta 4 Şubat 1929 tarihinde çekilmiş bir fotoğraf

bulmam da tesadüflere inanmanın amağanydı.

DÖNEMİN GAZETELERİ

■ Bir de kitaba eşlik eden metinler, kupürler var...

Ulaşabildiğim gazete ve dergilerde çıkmış haberlerden bir ana metin derledim. Dönemin havasını daha iyi yansıtabilmek kaygısıyla, o günün dilini olabildiğince korumaya özen gösterdim. Aralara serpiştirdiğim; Ahmet Rasim'den çerçeve yazılar, ünlü yazar ve şairlerden alıntılar ve karikatürlerle de özellikle 1929 yılına ait tanıklıkları, İstanbul kışlarına ait rivayetleri, eğlenceli hikayeleri, esprileri yansıtmaya çabaladım. Soğuk ve karın, hatta yaşanan kimi trajedilerin şehir ve insanlar tarafından nasıl eğlenceye dönüştürüldüğünü göstermeye çalıştım.

Hüsnü Ahmer'in yorgan yardımı 2 Şubat 1929

Galata Köprüsü'nde tipteye yakınlananlar (Selahattin Giz Koleksiyonu)

Kardan köpek yapan çocukları 1929 kış

Ağaçtaki kış çocukları 1954

Beylerbeyi İskelesi'nde sabah vapuru bekleyenler. 1929

Buzlu Cengizliboy 28 Şubat 1954

Zavalı Fatma H. Mangala düşerek yandı ve öldü

9 Ocak 1929 tarihli Gümbürhüye

İSTANBUL KİŞ GÜNLÜĞÜ: 1929 VE 1954
Cengiz Kahraman
[İzzet Yayınları](#)